

**A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság**

í t é l e t e

Az ügy száma: Kfv.V.35.263/2021/7.

A tanács tagjai: Dr. Darák Péter tanácselnök

Dr. Demjén Péter előadó bíró

Dr. Márton Gizella bíró

Dr. Stefancsik Márta bíró

Dr. Drávecz Margit bíró

A felperes: felperes

(cím1)

A felperes képviselője: KPMG Legal Tóásó Ügyvédi Iroda (cím2
ügyvéd: dr. Németh András)

eljáró

Az alperes: NAV Fellebbviteli Igazgatósága

(cím3.)

Az alperes képviselője: dr. Kocsis Bernadett kamarai jogtanácsos

A per tárgya: adóügyben hozott közigazgatási határozat elleni közigazgatási per

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék 2021. március 05. napján kelt 107.K.706.233/2020/9. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 107.K.706.233/2020/9. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.456.000 (azaz ezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak külön felhívásra 3.500.000 (azaz ezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2013. év január hónapra az általános 10%-os (vagyon- és balesetbiztosítás), illetve 15%-os (casco) adómértékkel 469.484.000 Ft biztosítási adó kötelezettséget vallott. 2016. február 29-én állásfoglalást kért az adóhatóságtól a biztosítási adóról szóló 2012. évi CII. törvény (a továbbiakban: Batv.) 2013. január 1-31 között hatályos 5. § (2) bekezdése szerinti biztosítási adó sávosan csökkentett adómértékének alkalmazhatósága tárgyában. Az alperesi szerv központi irányításának 2016. március 24-ei állásfoglalása szerint az adózónak a várható éves kumulált és nem pedig a 2013. január havi adóalapja összegét kell irányadónak tekinteni. Az állásfoglalást követően a felperes 2013. január hónapra 2018. decemberében, majd 2019. februárjában önellenőrzéseket nyújtott be, amelyekkel módosította az adóalapot, a Casco biztosítási szolgáltatások adómértékét az általános 15%-ról a kedvezményes 3,75%-ra változtatta meg, a vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatások után fizetendő adó mértékét pedig lecsökkentette az általános 10%-ról a kedvezményes 2,5%-ra, illetve 5%-ra.

[2] Az elsőfokú adóhatóság 2013. január 1. - 2013. január 31. közötti időszakra a felperesnél biztosítási adó adónemben ellenőrzést folytatott le, amelynek eredményeként

határozatával a felperes terhére 271.195.000 Ft adóhiánynak nem minősülő adókülönbözetet állapított meg. Indokolása szerint a felperes a 2013. január hónapra vallott biztosítási adó kötelezettségét helyes adóalappal számolva, de az önellenőrzései eredményeképp hibás adómértékkel állapította meg. Ennek oka, hogy a kedvezményes adómérték alkalmazási feltételül szabott adóalapkorlátokat a felperesi adózó tévesen nem az éves szintű adóalapjára, hanem a 2013. január havi adóalapjára vonatkoztatta, így a Casco biztosítási szolgáltatásai után 15% helyett - helytelenül - 3,75% adómértékkel, a vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatásai esetében 10% helyett 2,5%, illetve 5% adómértékkel számolt. Az adóhatóság megállapítása szerint, ha a 2013. évi adóalap meghaladta a 8 milliárd Ft-ot, akkor a biztosító nem alkalmazhatott alacsonyabb kedvezményes adómértéket. Nem feleltethető meg a jogalkotó szándékának és nem is életszerű az, hogy az adózók minden hónapban az adott hónap, mint bevallási időszak – vagy netán kizárólag a január, mint bármely okból kiemelt időszak – tényadatai alapján vehessenek igénybe kedvezményt, de a felperesi jogértelmezés adószakmai „logikája” is ellentmondásos, mert azt feltételezi, hogy a jogalkotó 2013. január hónapra eleve eltérő kedvezményrendszert szándékozott alkalmazni.

[3] Az adóhatóság indokolásában a Batv. 2013. január 1.- január 31. között hatályos 1. §, 4. §, 5. § (1)-(2) bekezdés, 6. §; az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: régi Art.) 164. § (1)-(2) bekezdés, az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: új Art.) 202. § (1) bekezdés, 203. § (2) bekezdés; az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 226. §; az egyes törvényeknek a központi költségvetésről szóló törvény megalapozásával összefüggő, valamint egyéb célú módosításáról szóló 2012. évi CCVIII. törvény (a továbbiakban: Módtv.2.) 52. §; a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Gst.) 29. § (1) bekezdés, 32. §; a jogszabályszerkesztésről szóló 61/2009. (XII.14.) IRM rendelet (a továbbiakban: IRM rendelet) 3. § (1) bekezdés rendelkezéseire hivatkozott.

[4] A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes a 4318526293 számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Indokolásában kiemelte, hogy az elsőfokú adóhatóság helyesen állapította meg, hogy a felperes 2013. év január hónapra vallott biztosítási adó kötelezettsége tekintetében a 8 milliárd Ft-os értékhatárt 2013. év éves összesítésében szükséges vizsgálni. A másodfokú határozat indokolása kiemelte, hogy a Batv. 5. §-a a 2012. július 13-i közlönyállapothoz képest már a hatályba lépést megelőzően módosításra került, az eredeti törvénytövegeben kedvezményes adómérték lehetőségéről nem volt szó. A Batv. 5. § (2) bekezdése 2013. február 1-jén a Módtv. 226. §-a szerinti szöveggel lépett hatályba. Ezen utóbbi jogszabályhelyhez fűzött törvényi indokolás szerint „a csökkentett adómérték alkalmazását kizárólag azon biztosítók esetében teszi lehetővé, amelyek adóalapja a 8 milliárd Ft-ot adóéven belül nem haladja meg”. Ezért egyértelmű, hogy 2013. január időszakra vonatkozó biztosítási adó tekintetében a csökkentett adómérték alkalmazhatóságához a 8 milliárd Ft adóalapot 2013. adóéven belül kellett vizsgálni. Leszögezte azt is, hogy a Batv. 5. § (1) bekezdése az adó mértékének meghatározása során a biztosítási ágazatok szerint differenciál, ezért a kedvezményes adómérték alkalmazhatósága nem az adózó választásától függ, hanem az adóalapot kitevő biztosítási szolgáltatások típusához igazodik. A kedvezményes adómértékek az egyes sávokban olyan arányban alkalmazhatók a casco, illetve a vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatásra, amilyen arányt a teljes adóalapban a casco, illetve vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatásokból eredő adóalaprészek képviselnek. A

Batv. 5. § (2) bekezdését érintő, 2013. február 1-jei hatállyal történő törvénymódosítás a 2013. január hónapra vonatkozó jogértelmezést visszamenőlegesen nem befolyásolta, a 2013. januári adóalapra és adómértékre csak a 2013. január 1-31. időszakban hatályos szabályok voltak alkalmazhatók.

A kereset és a védírat

[5] A felperes keresetében elsődlegesen az alperesi jogerős határozat megváltoztatását kérte a terhére megállapított adókülönbözet törlésével, másodlagosan az alperesi határozat elsőfokú határozatra kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú adóhatóság új eljárás lefolytatására kötelezését. Az alperes szerint a Batv. 5. §-át tévesen értelmezte, mivel a biztosítási adó alanyai havi bevallás benyújtására kötelezettek, ebből fakadóan az adóalap alatt kizárólag az aktuális hónap adóalapját kell és lehet érteni. A jogszabály alperesi értelmezése a jövő konkrét ismeretét várta el, a biztosítási tevékenység sajátosságai miatt pedig év közben sem lehet pontosan következtetni az éves adóalap összegére. A 2012. december 22-én kihirdetett Módtv. 52. §-a a Batv. 5. § (2) bekezdését 2013. február 1-jei hatállyal módosítva, 2013. februárjától írta elő a megelőző év teljes díjbevételeinek figyelembevételét, amelyből az a következtetés vonható le, hogy mivel a törvény szövege 2013. januárjában a kedvezményes adókulcs alkalmazhatósági értékhatáránál pusztán az „adóalap” szót tartalmazta, az nem jelenthetett éves összesített számot.

[6] Az alperes védíratában - a határozatában foglaltakat fenntartva - a kereset elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

[7] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a Batv. 5. §-a 2013. január 1-jén nem a közlönyállapot szerinti, hanem eleve a Módtv. 226.§-a által módosítottan lépett hatályba. A Módtv. 226. §-hoz fűzött indokolás explicit módon kimondja, hogy a csökkentett adómérték alkalmazását kizárólag azon biztosítók esetében teszi lehetővé, amelyek adóalapja a 8 milliárd Ft-ot adóéven belül nem haladja meg. Hivatkozott a jogszabályok szövegének azok céljával, és az Alaptörvénnyel összhangban történő értelmezése tekintetében a 23/2018. (XII.28.) AB határozatra és a 3179/2018. (VI.8.) AB határozatra. Kifejtette, hogy az adózónak a várható éves kumulált és nem pedig a 2013. január havi adóalapjuk összegét kell irányadónak tekinteni az alperesi szerv központi irányításának 2016. március 24-ei állásfoglalása szerint. A felperes csupán a tárgyidőszakot követően évekkel később jutott arra a felismerésre, hogy a normaszövegnek tulajdonítható egy, a keresetlevelében foglalt értelmezése is. A jogszabályokat ugyanakkor úgy kell értelmezni, hogy azokról feltételezni kell, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak. Ennek alapján a jogszabály megalkotására, illetőleg a Módtv.-ben megjelenő módosítására irányuló javaslat indokolása alapján a jogalkotói cél feltárható.

[8] A Batv. 2013. február 1. napjával hatályba lépett módosításához fűzött előterjesztői indoklásra kizárólag a történeti értelmezés okán volt figyelemmel a bíróság, mivel ez a módosítás is azt támasztja alá - egyezően a Módtv.-hez fűzött indoklással -, hogy a jogalkotó szándéka feltehetően arra irányult, hogy a csökkentett adómérték feltételül szabott 8 milliárd Ft-os adóalap értékhatárt az adott adóévre értsék. Az alperes ezért helytállóan rögzítette határozatában, hogy a Batv. nem adja meg az adóév fogalmi definícióját, annak meghatározását a régi Art. 178. § 2.) pontja tartalmazza és az alkalmazandó. Az a körülmény, hogy a Batv. 6. §-a alapján a biztosítási adó alanyai az adót havi rendszerességgel kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni, valamint az egyes havi adóbevallások véglegesnek minősülnek, nem alapozza meg a felperes konklúzióját, miszerint ebből az következik, hogy a csökkentett adómértékek szempontjából az adóalap alatt az aktuális hónap adóalapját kell érteni. Nem áll fenn logikai kapcsolat a bevallás-gyakoriság, valamint a Batv. 5. § (2) bekezdésében szabályozott csökkentett adómértékek feltételül szabott adóalap fogalma között. Erre vonatkozó rendelkezést sem a Batv., sem a régi Art. nem tartalmaz.

[9] Mivel az önellenőrzésre a 2013. január havi adóelszámolási időszak vonatkozásában szükség és lehetőség volt, nem teszi jogszabálysértővé az alperes értelmezését az a felperesi hivatkozás sem, amely szerint az év közben keletkező 12 havi adóalapból nem lehet pontosan következtetni az éves adóalap tényleges összegére. A Batv. 5. § (2) bekezdésének 2013. február 1. napjától hatályba lépett normaszövege - figyelemmel a Gst. 32. §-a szerinti 30 napos szabály megtartásának tényére - sem explicit módon, sem a normatartalom jogértelmezés útján való feltárása révén nem támasztja alá a felperes azon hivatkozását, hogy a 2013. január 1. és január 31. közötti időszakban a jogszabályszerzőben szereplő adóalap kifejezés havi adóalapot jelent, és a jelentés tartalma 2013. február 1-jei módosítással változott meg. A Batv. 5. § (2) bekezdésének normaszövegében sem az éves, sem a havi adóalap fordulat nem szerepel, ezért az Alaptörvény 28. cikkének megfelelően a jogalkotói cél feltárása is szükséges az értelmezéshez. E körben a Módtv.2. 52. §-ához fűzött indoklás iránymutatásul szolgál. Megalapozatlan a felperes azon hivatkozása is, hogy a Módtv.2. 26. §-ához fűzött indoklás megszorító kikötést fogalmaz meg a normaszöveghez képest és a normaszöveg, valamint az indoklás szövege között ellentét van. Az Alaptörvény T) cikkének sérelme, fogalmilag fel sem merül a perbeli esetben. Az alperes jogszerűen járt el, mivel a hatályos normaszöveg-javaslatához fűzött előterjesztői indoklást vette figyelembe. Az alperes határozatában hivatkozott a NAV Központi Irányítása által kiadott állásfoglalásra, valamint az adónemhez kapcsolódó információs füzetre, azonban mindezeknek normatív jelleget nem tulajdonított. Figyelemmel volt a Kfv.III.37.192/2017/9. számú ítéletben lefektetett szempontokra is a bíróság. Ugyanakkor alaptalannak találta a felperes Kfv.I.35.462/2019/8. számú kúriai ítéletre való hivatkozását, mivel a jelen ügyben a biztosítási adó kedvezményes mértékének feltételeinél nem merült fel taxációval körülhatárolt definíció, szemben a hivatkozott ítélettel, amely szerint egy taxációval meghatározott definíció a jogértelmezés során további elemekkel nem bővíthető.

[10] A felperes által igényelt kedvezménymegosztás tekintetében rámutatott, hogy a Batv. kedvezményes adómértéket szabályozó 5. § (2) bekezdése nem önálló jogi norma, hanem egy utaló szabály, önmagában joghatás kiváltására nem alkalmas, és ilyenként a konkrét jogalkalmazás során együtt alkalmazandó az (1) bekezdésben foglalt jogi normával. Ezért

pedig nem hagyható figyelmen kívül, hogy az (1) bekezdés a) és b) pontja a biztosítási ágazatok között differenciál, az a) pont a casco biztosítási szolgáltatáshoz, a b) pont pedig a vagyon- és balesetbiztosítási szolgáltatás nyújtásához rendel egy bizonyos adómértéket. A kedvezményes adómérték nem az adózó választásától függ, hanem az adóalapot kitevő biztosítási szolgáltatások típusához igazodóan vehető figyelembe.

[11] Megalapozatlan az a hivatkozás, hogy az alperes érdemben nem vizsgálta felül az elsőfokú határozatot, mivel az Air. 127. § (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárás egészének érdemi felülvizsgálatát elvégezte, a releváns tényállást a szükséges mértékben feltárta, indokolási kötelezettségének eleget tett.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[12] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú határozatra kiterjedő hatályon kívül helyezését és az alperes vagy az elsőfokú adóhatóság új eljárásra utasítását kérte, azzal, hogy a megismételt eljárásban az anyagi jogi normákkal összhangban kell az adót megállapítani, kérte a biztosítási adó adónemben megállapított adókülönbözlet törlését azzal, hogy az ügyben kizárólag a Batv.-ben foglalt normaszöveg fogalmazhat meg kötelező erejű rendelkezést. Jogszabálysértésként jelölte meg, hogy a Módtv. 226. §-ához fűzött törvényi indokolásban foglalt utasítás alapján 2013. január időszakra vonatkozóan biztosítási adó tekintetében a csökkentett adómérték alkalmazhatóságához a 8 milliárd Ft-os adóalap a teljes 2013-as adóév egészében vizsgálendő. Jogszabálysértő, hogy a kedvezményre jogosító adóalap részek megosztása tekintetében egy nem létező problémát bíralt el az elsőfokú bíróság, a felperes által feltárt jogsértést nem vizsgálta. Jogszabálysértő a jogerős ítélet, mert teljes egészében elfogadta az alperes biztosítási adót érintő jogszabálysértő megállapításait.

[13] A Batv. 5. § 2013. január 1-től hatályos szövege, illetve 6. § értelmezésekor a normaszövegbe foglalt zárt adójogi tényállás nem bővíthető a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolásba foglalt elemmel. Az elsőfokú bíróság szerint nincs lehetőség a Módtv. hivatalosan közzétett indokolásában foglaltaktól való eltérésre az Alaptörvény 28. cikk figyelembevételével. A bíróság félreértelmezi az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési kötelezettségét, amikor úgy véli, a törvényi indokolásban foglaltaktól való eltérésre nincs lehetősége, hiszen ez kötelező erőt tulajdonít a törvényi indokolásnak. Kritizálta az elsőfokú bíróság teleologikus jogértelmezését, mivel ezt a megoldást számos kritika érte, miszerint hogyan lehetséges egy kollektív testület (országgyűlés, minisztérium) szándékát meghatározni. Mivel véleménye szerint az elsőfokú bíróság a törvényi indokolásra alapozta döntését, a törvényszöveg módosításának parlamenti stációját tette vizsgálat tárgyává. Előadta, hogy a nemzetgazdasági miniszter 2012. októberében benyújtotta az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló T8750-es törvényjavaslatot, amely kisebb módosítást tartalmazott a Batv. vonatkozásában, de az adómértékeket és a kedvezményt nem érintette. Ehhez került benyújtásra egyéni képviselői indítványként módosító javaslat. A javaslatok alapján az a következtetés vonható le, hogy az

eredeti módosítás 75-50% kedvezményt javasolt 1, illetve 8 milliárdos adóalapig, de nem akart különbséget tenni a biztosítók között és a 8 milliárdos adóalapot meghaladó biztosítókat nem akarta elválni a 8 milliárd Ft-ig járó kedvezménytől, csupán az ezt meghaladó rész után nem kívánt kedvezményt alkalmazni. Az eredeti előterjesztés szándéka semmiképpen nem ilyen diszkrimináció előírására irányult. A Nemzetgazdasági Minisztérium normaszövege nem tartalmazott arra rendelkezést, hogy a kedvezmény igénybevételének eléréséhez a havi adó adóalapját tágabb időkeretben, pl. éves 12 havi szinten kellett volna a 8 milliárd Ft-hoz kötni. Ennek oka lehetett, hogy év közben az adóalanyok nem lettek volna képesek helyesen kalkulálni, hiszen az éves adat még nem állt rendelkezésükre. Ezért a törvény helytelen indokolása, figyelemmel az Alaptörvény T) cikkére is, semmiképpen nem írhatja felül a jogalkotók által megszavazott normaszöveget. Az Országgyűlés nem szavaz a törvények indokolásáról, a Köztársasági Elnök nem írja alá az indokolás szövegét, az Alkotmánybíróság nem azt vizsgálja utólagos vagy előzetes normakontroll esetén, hogy az indokolás összhangban van-e az Alaptörvénnyel, az indokolásban keveredhetnek a jogszabály előkészítői magyarázatok a politikai nyilatkozatokkal és értékítéletekkel. Amennyiben a normaszöveg és az indokolás között ellentét van, a normaszöveg az elsődleges. E körben hivatkozott a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 18. § (4) és (5) bekezdésére, valamint a 3166/2019. (VII.10.) AB határozatra is. Ezért az elsőfokú bíróság szembe ment az általa is idézett alkotmánybírósági határozatokkal, a teleologikus értelmezés kizárólagos alkalmazása pedig egyértelműen hibás megközelítés volt.

[14] A Batv. hatályba lépése óta a biztosítók havonta kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni a biztosítási adót. Ezen havi adókötelezettség a biztosítási adó tekintetében nem előlegkötelezettségként jelentkezik, hanem a kötelezettséggel érintett havi bevallások a havi rendszerességgel megállapítandó biztosítási adó végleges bevallásainak minősülnek. Ezért adóalap alatt a Batv. 5. § (2) bekezdése szempontjából az aktuális hónap adóalapját kell és lehet kizárólag érteni. Így az elsőfokú ítélet [28] pontja alapján a bíróság tévesen vetette el ezen rendszertani megközelítést. Az adózás területén egységes az a gyakorlat, amely szerint amennyiben egy anyagi jogi jogszabály nem határozza meg az adómegállapítási időszak hosszát, akkor az automatikusan a bevallási időszakok gyakoriságából és az általuk lefedett időszak hosszából adódik. Jó példa erre a személyi jövedelemadó és az áfa rendszere. A normaszöveg világos és nem indokolja, hogy a kedvezményes adókulcs alkalmazása szempontjából figyelembe veendő értékhatár alatt valamely másik időszak, vagy netán több adómegállapítási időszak összevont adóalapját (pl. 12 havi összesített értéket) kelljen érteni. Továbbra is hivatkozott a Kfv.I.35.198/2015/4. számú ítéletre, amely szerint értelmezés útján nincs jogszerű lehetőség a világosan lefektetett fogalmak, tényállási elemek jelentésének kiszélesítésére függetlenül attól, hogy a jelen ügyben a biztosítási adó kedvezményes mértékének feltételeinél nem merült fel taxációval körülhatárolt definíció.

[15] Kiemelte, hogy az Alkotmánybíróság több határozatában is (60/1992. és 121/2009.) elvi éssel mutatott rá arra, hogy az állami szervektől származó, jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, iránymutatások, útmutatók, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések, amelyek nem a Jat. garanciális szabályainak betartásával kerülnek kibocsátásra, semmiféle jogi erővel, kötelező tartalommal nem bírnak.

[16] Az elsőfokú bíróság jogértelmezése adószakmailag is téves, mivel értelmezése szerint a felperes 2013. februárjában lehetetlen feladat előtt állt, hiszen úgy kellett meghatározni januári adókötelezettségét, hogy még egyáltalán nem tudta a 2013 év havi adóalapjainak évesített összegét, vagyis nem a jövő becslését, hanem egyértelműen a jövő konkrét ismeretét várná el. A normaszöveg nem tesz utalást arra, hogy a Batv. 5. § (2) bekezdése szerinti adóalap várható vagy becsült éves adóalap lenne. Amennyiben a jogalkotó az alperesi értelmezés szerinti várható becsült adóalap kalkuláció elvárását célozta volna, akkor a normaszöveget kiegészítette volna a „várható” adó kifejezéssel. Ezt példázza a társasági és a helyi iparüzési adó is. A várható adóalap értelmezése ellen szól az a tény is, hogy a biztosítási tevékenység sajátosságai miatt év közben egy havi adóalapból sem lehet biztosan és pontosan következtetni az éves adóalap összegére, mint ahogyan arra sem, hogy a végleges éves adóalap kisebb vagy nagyobb lesz-e, mint az addigi hónapok egyedi adóalapjainak évesített összege. Ezt példázza a folyamatos díjfizetésű vagyonszolgáltatás is, ahol a szerződés szerint járó biztosítási díjat már annak esedékességekor bruttó díjbevételeként számolja el a biztosító, függetlenül attól, hogy azt a szerződő ténylegesen megfizeti-e. A tényleges végleges összeg valójában kizárólag csak az év lezárásával állapítható meg biztosan és egyértelműen. A bíróság érvelése szerinti álláspont elfogadásához nemcsak az „éves” jelző, hanem „várható” szó betoldása is szükséges lenne a normaszövegbe.

[17] Az adóalap szó kétféle jelentést hordoz. Amíg az 5. § (1) bekezdése meghatározza az egyes biztosítástípusokból képződő adóalap utáni adó mértékét, addig a (2) bekezdés meghatározza a kedvezményre jogosító adóalap korlátját. Ha utóbbi érték éves adóalapot takar, akkor csak az a következtetés vonható le, hogy a biztosítottnak a minden hónapban bevallandó és befizetendő adójukat is az éves adóalapjuk alapján kell meghatározniuk. A Módtv.2 indokolását megerősítő jelleggel vette figyelembe az elsőfokú bíróság, azonban a normaszöveg változás nem pusztán az éves és a várható szócska betoldását jelentette, hanem a jogalkotó teljesen új alapokra helyezte a biztosítási adó számítását: kinyilvánította, hogy a kedvezményes adóalap korlátja a megelőző teljes adóév adóalapja. Az elsőfokú bíróság két törvényi indokolást hívott segítségül a jogalkotó vélelmezett célja mentén, azonban a két indokolást tartalmi (logikai, rendszertani) szempontból nem vizsgálta, az ellentéteket nem kísérelte meg feloldani. Az alkotmánybírósági esetjog is elvárta volna, hogy a normaszöveg ne csak teleologikus, hanem rendszertani szempontból is vizsgálat alá kerüljön. A bíróság ugyanakkor a jogalkotói szándék tényleges felfedését elmulasztotta.

[18] A felperes nem azt állította, hogy a kedvezmény és a kedvezményes adómértékek számítása során nem az adóalapban lévő biztosítási szolgáltatástípusokhoz kell igazodni, hanem azt, hogy az egyre csökkenő kedvezményre jogosító adóalapsávokon belül a különféle szolgáltatási típusokból származó adóalaprészek elosztásánál törvényi rendelkezés hiányában nem az adóhatóság saját maga által alkalmazandónak megjelölt elosztási mechanizmusának kell érvényesülnie, hanem az adóalany saját megválasztott számítási módszerének. A vizsgálandó kérdést az elsőfokú bíróság félre értelmezte, ezért nem is juthatott megfelelő eredményre. Fenntartotta azt az álláspontját, hogy kifejezett jogszabályi rendelkezés hiányában az adózónak jogában áll a kedvezményt először a nagyobb adókulcshoz (15%) társított adóalapnál alkalmazni és a maradékot az alacsonyabb adókulcshoz felhasználni.

[19] Az alperes a felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú bíróság jogerős ítélete hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[20] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[21] A jogerős ítélettel szemben jogszabálysértésre hivatkozással van helye felülvizsgálatnak [Kp. 115. § (1) bekezdés]. A Kúria az ítéletet a felülvizsgálati kérelem, csatlakozó felülvizsgálati kérelem és felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálhatja felül [Kp. 115. § (2) bekezdés, 108. § (1) bekezdés]. Az eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt [Kp. 120. § (5) bekezdés].

[22] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a tényállást és az abból levont jogkövetkeztetése jogszerű. A Kúria az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának, a biztosítási adóban érvényesíthető kedvezmény megosztására vonatkozó részét ([41]-[45] bekezdés) mellőzi, mivel a biztosítási adókedvezmény érvényesíthetőségének hiányában az indoklás ezen része szükségtelen. Ezt meghaladóan a Kúria az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásával mindenben egyetért, azt a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel az alábbiakkal egészíti ki.

[23] A felperes felülvizsgálati kérelmében elfoglalt álláspontja szerint azért jogszabálysértő alapvetően az elsőfokú bíróság ítélete, mert a Batv. 5. § (2) bekezdésének 2013. január 1. és 31. között hatályban volt normaszövegét nem lehet az indokolásban foglalt, - a kedvezményes adómérték figyelembevételére szempontjából meghatározó - 8 milliárd Ft-os összeghatár adóévre vonatkoztatását előíró magyarázatát figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság az Alaptörvényben foglalt kötelezettségének tett eleget a hivatkozott Batv.-beli rendelkezés értelmezésekor, hiszen az Alaptörvény 28. cikkére figyelemmel eljárva végezte el a jogértelmezést, mely szerint a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni.

[24] Ezért szentelt kiemelt figyelmet az elsőfokú bíróság jogértelmezése során annak, hogy a Batv. 5. §-a 2013. január 1-jén nem a közlönyállapot szerint, hanem eleve a Módtv. 226. §-a által módosítottan lépett hatályba, illetve annak is, hogy a Módtv. 226. §-ához fűzött, a módosításra irányuló javaslat indokolása kimondta, hogy „a csökkentett adómérték alkalmazását kizárólag azon biztosítók esetében teszi lehetővé, amelyek adóalapja a 8 milliárd Ft-ot *adóéven* belül nem haladja meg”. A jogszabály céljának a jogalkalmazás során történő

figyelembevétele tehát az Alaptörvény által előírt kötelezettsége a bíróságnak, mint ahogy az is, hogy a jogszabály céljának megállapítása során a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását is figyelembe kell vennie. Az elsőfokú bíróság kétség kívül eleget tett ezen Alaptörvénybeli kötelezettségének, amikor a csökkentett adómértéket meghatározó jogszabályi rendelkezés alkalmazásakor a jogszabály indokolását vette figyelembe a jogalkotói cél meghatározásához.

[25] A felülvizsgálati kérelem mindezt felrótta az elsőfokú bíróságnak, illetve kifejezetten jogszabálysértőnek tartotta, hogy nem tért el a jogszabály indokolásától, illetve a teleologikus jogértelmezést alkalmazta, a rendszertani jogértelmezést figyelmen kívül hagyta, továbbá a jogszabályalkotás folyamatának egyes stációit vizsgálva arra a következtetésre jutott, hogy a normaszöveg ellentétes az indokolással, ezért a Jat. 18. § (4), illetve (5) bekezdésébe, valamint a 3166/2019. (VII.10.) AB határozat előírásaiba ütközött az elsőfokú bíróság eljárása azzal, hogy nem hagyta figyelmen kívül a jogszabály tervezetéhez tartozó indokolás jogszabálysöveggel ellentétes részét. Ezen felülvizsgálati álláspontot a Kúria nem osztotta. Az elsőfokú bíróság helyesen utalt arra a tényre, hogy a Batv. 5. § (2) bekezdése sem az éves, sem a havi kifejezést nem használja az adóalap esetében a csökkentett adómértékkel összefüggésben. Nem alapos e körben a felülvizsgálati kérelem azon legfőbb érve, hogy a Batv. 6. §-a alapján a biztosítási adó alanyai az adót havi rendszerességgel kötelesek megállapítani, bevallani és megfizetni, továbbá az egyes havi adóbevallások véglegesnek minősülnek. A Kúria hangsúlyozza, hogy a Batv. 2013. január 1. és 31. között hatályos 5. § (2) bekezdése kedvezményes adómértéket biztosít, amennyiben az adóalap nem éri el a 8 milliárd Ft-ot, és főszabály szerint a biztosítási díj a számviteli jogszabályok alapján az adóköteles biztosítások után elszámolt bruttó díjat jelenti. A jogalkotói cél meghatározása szempontjából, az elsőfokú bíróság által alkalmazott teleologikus jogértelmezés nem hagyható figyelmen kívül. Azt nem zárhatja ki az a felperesi hivatkozás, hogy az indokolásban keveredhetnek a jogszabály előkészítői magyarázatok a politikai nyilatkozatokkal, hiszen maga az Alaptörvény kötelezi a jogalkalmazót annak figyelembevételére.

[26] Rendszertani szempontból vizsgálva a jogalkotói célt, először is azt szögezi le a Kúria, hogy az elsőfokú bíróság helyes következtetéssel állapította meg, hogy a bevallásgyakoriság és a Batv. 5. § (2) bekezdésében szabályozott csökkentett adómértékek feltételül szabott adóalap fogalma között sem a speciális adónemre vonatkozó Batv., sem az eljárásjogi jogszabály, a régi Art. alapján nincs a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott logikai kapcsolat. A Batv.-beli speciális rendelkezései nem teszik lehetővé más adónemek (társasági adó, helyi adó stb.) szabályozási koncepciójának figyelembe vételét. Az Alkotmánybíróság a 137/B/1991. AB határozatában megállapította, az adókedvezmények az állami gazdaságpolitika olyan eszközei, amelyek a jogalkotó által lényegesnek és fontosnak tartott célok elérését hivatottak elősegíteni. Ahogyan az adókedvezmények biztosítása, úgy korlátozása, illetőleg megvonása is a jogalkotó szándékától függő gazdaságpolitikai kérdés, alkotmányossági problémát önmagában nem képez (182/B./1992. AB határozat).

[27] Maga a felperes utalt arra a felülvizsgálati kérelmében, hogy a nemzetgazdasági miniszter T8750-es törvényjavaslatához benyújtott T8750/8. számú országgyűlési képviselői módosító javaslat támogatást ugyan nem nyert, azonban a Nemzetgazdasági Minisztérium

T8750/101-es számon benyújtott zárószavazás előtti módosító javaslata szövegéhez fűzött indokolás szerint „a javaslat az eredeti módosító indítványt előterjesztő szándékával összhangban a csökkentett adómérték alkalmazását kizárólag azon biztosítók esetében teszi lehetővé, amelyek adóalapja a 8 milliárd Ft-ot adóéven belül nem haladja meg”. A zárószavazás előtti módosító javaslat visszautal tehát arra az egyéni képviselői indítványként előterjesztett módosító javaslatra, melynek indokolása tovább egyértelműsíti a jogalkotó Batv.-vel elérni kívánt, általa lényegesnek és fontosnak tartott cél meghatározását. Ez a cél pedig nem más, mint az új biztosítók hazai piacon történő színrelépésének elősegítése, amely az állam aktív közreműködését feltételezi, figyelemmel arra, hogy 8-10 év után válhat csak nyereségessé egy biztosító, és a már nagy díjtartalékokkal rendelkező régebbi biztosítók mellett jelentős hátránnyal indulnak. A jogalkotó nem a már működő, nagyobb piaci részesedéssel rendelkező biztosítók adókedvezményhez jutását kívánta biztosítani, hanem a piacra lépő kisebb biztosítókat kívánta támogatni. A Módtv. 226. § indokolásában foglaltak ezzel a jogalkotói céllal kompatibilisek, és nem hagyhatók figyelmen kívül az irányadó jogszabályi rendelkezések értelmezésekor.

[28] Helytállóan utalt az elsőfokú bíróság arra, hogy a történeti értelmezés okán figyelemmel lehetett (elsőfokú bíróság ítélete [25] pont) a 2013. február 1. napjától hatályba lépett módosításhoz fűzött előterjesztői indoklásra is (Módtv.2.). Az ugyanis a jogalkotói cél meghatározásakor további információt tartalmaz. A Módtv.2. 52. §-ához fűzött jogi indokolás szerint ugyanis a Batv. 2013. január 1-től a Módtv.-vel elfogadott 5. §-a szerint a 8 milliárd Ft éves adóalapot el nem érő biztosítókra az irányadó lineáris mértékekhez (casco-biztosítás esetén 15%, egyéb nem életbiztosítás esetén 10%) képest kedvezőbb, sávos mértéktáblázat vonatkozik. A feltételnek megfelelő biztosítók esetén *éves szinten* 1 milliárd Ft adóalapig az adómérték 25%-ának, 1-8 milliárd Ft között az adómérték 50%-ának megfelelő mértékkel kell az adót számítani. Az elfogadott szöveg azonban nem kellően pontos, a végrehajtás során alkalmazása bizonytalanságot okoz. Ezért a törvény az adómértékre vonatkozó szabályt *egyértelművé teszi*. A 2013. február 1-től hatályos jogszabályi rendelkezés indokolása tehát összhangban van a 2013. január 1. és január 31. között hatályban volt Batv. 5. § (2) bekezdését módosító Módtv. 226. §-ának indokolásával a tekintetben, hogy éves szinten kell az adóalapot figyelembe venni.

[29] A hatályos jogban nem példa nélküli az, amikor a módosításra a jogszabályszöveg pontosítása következtében kerül sor, és a módosító rendelkezések indokolása egyértelműsíti a módosított jogszabályra vonatkozó jogalkotói akaratot. Így pl. a Kúria Kfv.II.37.705/2020/4. számú végzésében az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakból kiindulva mondta ki, hogy a mező-, és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény 19. § (5) bekezdése 2020. július 1-től hatályos szövegéhez fűzött törvényi indokolás egyértelműsítette a 2020. július 1. előtt hatályos szöveghez kapcsolódó jogalkotói akaratot is. Függetlenül attól, hogy az adózástól eltérő jogterületen meghozott kúriai határozatról van szó, jól példázza a hivatkozott jogalkotási jelenség jogalkalmazói kezelését. A Módtv.2. 52. §-ához fűzött indokolás cáfolja azt a felülvizsgálati kérelemben foglalt állítást, hogy a Batv. kedvezményes adómértéke tekintetében új koncepciót vezetett volna be 2013. február 1-től a jogalkotó, amit tükröz a módosítás indokolása is. Ezzel szemben az indokolás azt mondja ki, hogy a nem kellően pontos normaszövegre tekintettel egyértelműsítette a szabályozást.

[30] Nem valósult meg e körben visszamenőleges jogalkotás sem. A normaszöveg ugyan nem utalt időintervallumra a kedvezmény tekintetében, azonban az indokolást tekintve a 2013. január 1. és január 31. között hatályban volt Batv. 5. § (2) bekezdésének értelmezése is egyértelmű.

[31] A Batv. 2013. januárjában hatályos 5. § (2) bekezdése kedvezményes adómértéket biztosít, amennyiben az adóalap nem éri el a 8 milliárd Ft-ot. Ezen rendelkezés értelmében főszabály szerint a biztosítási díj a számviteli jogszabályok alapján az adóköteles biztosítások után elszámolt bruttó díjat jelenti a felülvizsgálati kérelem állítása szerint is (felülvizsgálati kérelem IV/1/3.). A számviteli jogszabályok nem csak a biztosítási díj meghatározásánál, de az adóügyi jogszabályok háttérében, az elszámolás, a beszámoló készítés tekintetében is megjelennek, hiszen a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számv.tv.) 11. § (1) bekezdése kimondja, hogy az üzleti év az az időtartam, amelyről a beszámolót kell készíteni. Az üzleti év időtartama megegyezik - a (2)-(13) bekezdésben foglaltak kivételével - a naptári évvel. A Batv. 5. § (2) bekezdése a normaszövegben a 8 milliárd Ft-os adóalap elérése, mint feltétel tekintetében nem jeleníti meg kifejezetten az időtartamot (éves, havi), ezért az adójogi előírások mögöttes szabályát jogszerűen vette figyelembe az elsőfokú bíróság. Helyesen utalt arra, hogy a Batv. nem adja meg az adóév fogalmi definícióját, azonban a régi Art. 178. § 2) pontja értelmezi az adóév fogalmát, amely az a naptári év, amelyre az adókötelezettség vonatkozik, illetve a Számv.tv-ben meghatározott beszámoló adataira épülő adó és adó jellegű kötelezettségek tekintetében pedig a számvitelről szóló törvény szerinti üzleti év. A Számv.tv. is az üzleti év fogalmával szinonim fogalomként értelmezi az adóév fogalmát [például: Számv.tv. 2/A. § (1) bekezdés]. A fenti rendszertani értelmezés tehát az elsőfokú bíróság álláspontját támasztja alá, mert az adókedvezmény szempontjából a 8 milliárd Ft-os értékhatár éves összesítés szerinti figyelembevételére mutat. Annál is inkább, mivel a Számv.tv. 11. § (4) bekezdése kimondja, hogy biztosítók esetén az üzleti év időtartama 12 naptári hónap, a (2) bekezdés pedig leszögezi, hogy az üzleti év nem térhet el a naptári évtől.

[32] A Kúria álláspontja szerint az alperes és az elsőfokú bíróság a törvényi fogalmakat helytállóan értelmezte, a tényállási elemeket helyesen értékelte, nem lépte át a jogértelmezés alkotmányos határait (Kfv.I.35.198/2015/4.), mert a jogalkotói cél a jogszabályi indokolás alapján é a kifejtett rendszertani értelmezéssel egyértelműen megállapítható. Az elsőfokú bíróság hivatkozása helyes tekintetben is, hogy – szemben a hivatkozott kúriai döntéssel – jelen ügyben nem merült fel taxációval körülhatárolt deffiníció, tehát a bírói jogértelmezést nem zárta ki az az elv, hogy „amennyiben a jogszabály egy definíciót egyértelműen taxációban ad meg, a jogértelmezés körében további elemekkel az nem bővíthető”.

[33] Az elsőfokú bíróság teleologikus és rendszertani értelmezés alapján helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes jogerős határozata nem jogszabálysértő és okszerűen utalt vissza az alperes határozatában foglaltakra a tekintetben, hogy amennyiben a 2013. évi éves adóalap tényleges összege meghaladta a várható éves kumulált összeget, lehetséges volt a felperesnek a 2013. január havi adóelszámolási időszak önellenőrzésére.

[34] A felülvizsgálati kérelemnek a NAV Központi Irányítása által kiadott állásfoglalással, illetve az adónemhez kapcsolódó információs füzetrel kapcsolatos hivatkozása azért nem alapos, mert ezeknek normatív jelleget az alperesi határozat és az elsőfokú ítélet nem tulajdonított, az elsőfokú bíróság megállapításait nem azokra alapozta. Megalapozatlan a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozása is, hogy az elsőfokú bíróság az alperes határozatában a felperes által feltárt jogsértést nem vizsgálta, miután az elsőfokú bíróság részletesen, valamennyi a keresetben felhozott kereseti hivatkozás, jogszabálysértés tekintetében részletes indokolással látta el ítéletét.

[35] A Kúria a kifejtett indokok alapján a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdését alkalmazva hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[36] *A Kúria álláspontja szerint az alperes és az elsőfokú bíróság a törvényi fogalmakat helytállóan értelmezte, a tényállási elemeket helyesen értékelte, nem lépte át a jogértelmezés alkotmányos határait (Kfv.I.35.198/2015/4.), mert a jogalkotói cél a jogszabályi indokolás alapján é a kifejtett rendszertani értelmezéssel egyértelműen megállapítható. Az elsőfokú bíróság hivatkozása helyes tekintetben is, hogy – szemben a hivatkozott kúriai döntéssel – jelen ügyben nem merült fel taxációval körülhatárolt deffiníció, tehát a bírói jogértelmezést nem zárta ki az az elv, hogy „amennyiben a jogszabály egy definíciót egyértelműen taxációban ad meg, a jogértelmezés körében további elemekkel az nem bővíthető”.*

Záró rész

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése értelmében alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[38] A feljegyzett felülvizsgálati eljárási illetéket a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdésére tekintettel a felperesnek kell megfizetnie, ennek összegét az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 50. § (1) bekezdése határozza meg.

[39] A pervesztes felperes köteles az alperesnek az alperes által előterjesztett költségjegyzék szerinti perköltséget fizetni a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdésére tekintettel.

[40] Az ítélettel szembeni felülvizsgálatot a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2021. november 18.

Dr. Darák Péter s.k.

a tanács elnöke

Dr. Demjén Péter s.k.

előadó bíró

Dr. Márton Gizella s.k.

bíró

Dr. Stefancsik Márta s.k.

bíró

Dr. Drávecz Margit s.k.

bíró